

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie z zażalenia pokrzywdzonego **B. S.**
na postanowienie prokuratura Prokuratury Rejonowej delegowanego do
Prokuratury Okręgowej w Częstochowie z dnia 3 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...] Ds.
[...], o umorzeniu śledztwa,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 6 lutego 2024 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 22 stycznia 2024 r., sygn. akt II Kp
458/23, o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 *a contrario* k.p.k.

p o s t a n o w i ł
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2024 r., sygn. akt II Kp 458/23, Sąd Rejonowy w Cieszynie wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie, w trybie art. 37 k.p.k., innemu sądowi równorzędnemu, zażalenia pokrzywdzonego B. S. na postanowienie prokuratura Prokuratury Rejonowej delegowanego do Prokuratury Okręgowej w Częstochowie z dnia 3 sierpnia 2023 r., sygn. akt [...] Ds. [...], o umorzeniu śledztwa przeciwko D. M. o czyn z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 2 k.k. i D. C. w o czyny z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 2 k.k. oraz z art. 160 § 2 k.k. i art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Uzasadniając przedmiotowe wystąpienie wskazano, że pokrzywdzony, który jest prokuratorem, wykonuje swoje obowiązki w Prokuraturze Rejonowej w Cieszynie

mieszczącej się w budynku Sądu Rejonowego w Cieszynie. W ocenie sądu okoliczność ta może budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego orzekającego w sprawie i naruszać dobro wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sformułowany w treści postanowienia Sądu Rejonowego w Cieszynie wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. W realiach przedmiotowej sprawy brak bowiem podstaw do powzięcia jakichkolwiek uzasadnionych wątpliwości i zastrzeżeń, co do zdolności prawidłowego rozpoznania sprawy przez Sąd właściwy miejscowo.

Niejednokrotnie na gruncie podobnych spraw przypominano, że w judykaturze prezentowane jest ugruntowane stanowisko, wedle którego rozwiązanie ustanowione w art. 37 k.p.k. ma wyjątkowy charakter. Jego wykładnia winna być dokonywana restryktywnie, a zbyt częste korzystanie z tej instytucji może wręcz podważać autorytet wymiaru sprawiedliwości. Innymi słowy przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. aktualizuje się dopiero wówczas, gdy nie ma innej podstawy procesowej dla realizacji celu jakim jest dobro wymiaru sprawiedliwości.

Obiektywne przesłanki, których wymaga dyspozycja powołanego przepisu w analizowanej sprawie nie występują. Jak wynika z treści uzasadnienia postanowienia zawierającego inicjatywę sądu *meriti*, jedynym powodem mającym wskazywać na konieczność przekazania sprawy jest fakt uczestniczenia w tym postępowaniu, w charakterze pokrzywdzonego i jednocześnie autora zażalenia na postanowienie o umorzeniu śledztwa, prokuratora Prokuratury Rejonowej w Cieszynie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie zwraca się jednak uwagę, że samo zaistnienie sytuacji, gdy uczestnikami postępowania są osoby wykonujące zawód prokuratora, adwokata, radcy prawnego czy komornika, nie uzasadnia jeszcze przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Konieczny jest bowiem wykazanie, że *in concreto* z uwagi na istniejące relacje i intensywność kontaktów na gruncie zawodowym lub towarzyskim z sędziami sądu właściwego zachodzi uzasadniona obawa co do bezstronności (zob. postanowienia Sądu Najwyższego; z dnia 10 czerwca 1997 r., IV KO 40/97; z dnia 14 lipca 2004 r., IV KO 26/04; z dnia 11 października 2005 r., III KO 58/05).

Tymczasem w niniejszej sprawie o tego rodzaju sytuacji nie może być mowy.

Co więcej, sędziowie, których z pokrzywdzonym łączyły i łączą relacje o charakterze osobistym złożyli oświadczenia zawierające wnioski o ich wyłączenie (jeden z nich został rozpoznany postanowieniem z dnia 19 września 2023 r. – k. 13) w trybie art. 41 § 1 k.p.k.

Natomiast w odniesieniu do obecnego składu Sądu Rejonowego w Cieszynie sytuacja taka nie występuje (k. 23).

Przepis art. 37 k.p.k., jak zauważono na wstępie, ma charakter wyjątkowy. Winien być zatem interpretowany w sposób restryktywny i stosowany tylko wtedy, gdy to dla postronnego, ale świadomego obserwatora procesu, a więc znającego w sposób ogólny reguły określonego postępowania, rozpoznanie sprawy w danym sądzie wzbudzałoby wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2018 r., V KO 112/17). Oczywiście jest przecież, że w każdym środowisku, będzie funkcjonowała grupa osób, przekonanych o podejmowaniu decyzji procesowych przez orzekających w ich sprawach sędziów w oparciu o względy pozamerytoryczne, co nie powinno dziwić, skoro są to osoby, wobec których zostały wydane prawidłowe i zgodne z obowiązującym prawem, ale niekorzystne dla nich, a przez to również nieakceptowalne, rozstrzygnięcia. Osoby takie, jak wynika z doświadczenia orzeczniczego, skłonne są do interpretowania tego rodzaju decyzji procesowych jako efektu stronnictwej postawy sędziego, a nie wyniku zgodnej z prawem oceny stanu faktycznego sprawy. Uleganie presji w tego rodzaju sytuacjach nie ma jednak nic wspólnego z dobrem wymiaru sprawiedliwości, o jakim mowa w art. 37 k.p.k.

Wyrażona w postanowieniu sądu właściwego obawa w kwestii uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego ma w tym stanie rzeczy charakter wyłącznie hipotetyczny, a nie realny.

Uwzględniając powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[J.J.]

(r.g.)

